

כמה דברים
הפרופ' קיים
ביוני, כתב
בני הקלטות
לו... הועברו
הוערה, שני
ה, לא התבר
את הערבים
ת וטנטורה)
את לעבודה
נטורה במאי
במקורות,
ברדת תפקי
הועדה לחקר
מדובר לא
נושא טנטור
הכה כללית,
ביקורת על
הר אחרים,
של ותיקי
מרגם: 12
יותר מחמיי
של פרטים
הפעד נמנו
משמעותיים
ועוד שישה
משמעותיים
עות וברשי
שאין בסיס
העדים (כר
את דברי
כן, הוערה
סט נגר תדי
בהקלטות.
נזמכות בגר
שבו הזניח
גיבוש טיעור
במאמרו של

שגב, כי כ"ץ "האשים את לוחמי חטיבת אלכסנדרוני בטבח
200 מתושבי הכפר הערבי טנטורה", מן הראוי לחזור ולצטט
את מסקנותיו של כ"ץ בסיכום עבודתו, שבהן אין זכר ל"ש
בח" ואין כביעה חרמשמעית בעניין ממדי ההרג: "אין באפי
שרותנו לקבוע באופן נחרץ וסופי כמה בדיוק מתושבי
טנטורה נהרגו במהלך כיבוש הכפר ולאחריו מאחר שבנושא
הזה שמענו מספר רב של גרסאות: מ-40 או 50 ועד 250... יש
לנסות להתייחס לשאלות... שהן אולי המהותיות ביותר
לענייננו: האם היתה או לא היתה מדיניות מכוונת והנחיות
ברורות בכל הנוגע להתנהגות החיילים לאחר כיבוש של
כפר, מה ייעשה בשטח ובתושבים משכבש המקום ומעל לכל:
הכיצד קרה שההתרחשויות שתוארו שוב ושוב על ידי
המראיינים בעבודה זו לא נודעו מעולם קודם לכן... באשר
לשאלה האחרונה - התשובה היחידה המתקבלת בעיני המוד
בר: לא קטור, לא שתיקה וככל הנראה גם לא ניסיון להשת
קה. בעקבות הפגישות המרובות עם לוחמי אלכסנדרוני,
הרושם שנוצר אצל המחבר הוא כמעט אחיד: אנשים אלו הגיר
עו, מאז החלטת האו"ם על חלוקת הארץ, כמעט מדי שבוע,
לקרבות קשים ומרים, חלקם אף גורליים במידה רבה ובהם,
על פי מיטב הכרתם ותודעתם, גוננו בגופותיהם על קו החזית
הראשון של העם היהודי במדינתו הצעירה, בעצם ימי הולד
תה הראשונים, תחת איום ממשי בהכחרה, עוד כמעט בטרם
'לידה', מתוך תחושה חריפה של חרדה קיומית, הזכורה להם
היטב עד עצם היום הזה" (כ"ץ), יציאת הערבים מכפרים למר
גלות הכדמל הדרומי).

הפרופ' אבנר גלעדי
ראש החוג להיסטוריה של המזרח התיכון
אוניברסיטת חיפה

כאחד מראשוני המיישמים הלכה למעשה את המתורה של
התיעוד בעל פה במחקרי היסטוריה בישראל, אני עוקב בהע
רכה, אך גם בראגה, אחרי המדוכה שיושבים עליה עמיתי באר
ניברסיטת חיפה בנוגע לעבודת הגמר של פרשת טנטורה.
שהיי מסקנותיהם המלומדות עשויות להשפיע לכאן או לכאן
על ממצאי הראיונות בפרשיות, שאף אינן מאוזכרות בתעודות
שבכתב.

אכן לא בכדי אנו מקיימים באוניברסיטה העברית קורסים
להכשרת מראיינים מקצועיים בתיעוד בעל פה, תוך כדי תשר
מת לב יתרה לעניינים הבסיסיים כמו מהימנות המראיין, אך
גם ליושרו האינטלקטואלי של המראיין, שלא יטה את כיוון
התשובות. כצעד נוסף לחיזוק המקצועי של התיעוד בעל פה
הקמנו אגודה ארצית של מראיינים.

גם תום שגב, התומך בגישה הביקורתית של אוניברסיטת
חיפה בעניין עבודת הגמר של פרשת טנטורה, גולש מפרשה זו
לקביעה בסוגיה פוליטית שעדיין לא נחקרה ברצינות. הכוונה
במיוחד לקביעתו או טענתו ש"רוב הישראלים עוד לא הפנימו
את חלקם באחריות ההיסטורית להיווצרותה של הטרגדיה
הפלשתינית". אכן אין חירוש ששגב תופס "טרמפ" על דיון
במחדל מתודי שהוא עצמו לא השכיל להימנע ממנו, אך גם
הטענה הכפולה שהלביש בצורה שרירותית על הדיון המתודי
אומרת דרשני: האם באמת היה לרוב הישראלים חלק בטרגדיה
הפלשתינית? האם צריכים הישראלים להפנים את הטענה
הזאת, הטענה הוכחה?

הפרופ' דב לוי
ירושלים

תודה מקרב לב לתום שגב, שסוף סוף גילה לי ולעם
ישראל את האמת על אשמתנו הנוראה בטרגדיה הפלשתי
נית. בהיגיון ברזל הסביר שגב שמה שקרה בטנטורה לא קרה
בטנטורה, אבל למעשה כן קרה בטנטורה, ושהארון תדי כ"ץ
טעה בעבודתו, אבל למעשה לא טעה, שכן יש קצין אחד
שאמר שהוא לא טעה, אף שבית המשפט והאוניברסיטה פסקו
שכן טעה.

הסבר פשוט, מבריק וברור כאור בצדדיים. ועל סמך ההס
בר ההגיוני הזה, הבנוי לתלפיות, חושף שגב עוד אמת גדר
לה וחשובה: "רוב הישראלים עוד לא הפנימו את חלקם
באחריות ההיסטורית להיווצרותה של הטרגדיה הפלשתי
נית". איזה מזל יש לכולנו שתדי כ"ץ טעה (או לא טעה).
אחרת היינו ממשיכים להאמין, כאותם הכסילים, שמדינות
ערב והנהגה הפלשתינית הם שהמיטו על עמם את הטרג
דיה ועלינו את הטרגדיה של מלחמת השחרור שעלתה לנו
ב-6,000 קורבנות. ועוד מגלה לנו שגב ש"ישראל נושאת
באחריות מוסרית, פוליטית וכלכלית לעתידם של הפליטים
הפלשתינאים". כמובן, זה מתבקש מעצמו. ואנחנו באיוולתנו
חשבנו שמדינות ערב הן הנושאות באחריות העיקרית לעתי
דם של אלה שהיו לפליטים בעקבות מלחמת ההשמד שער
בי המזרח התיכון גזרו על מדינת ישראל ב-1948.

זו האמת ואין בלתה. איזה מזל היה לדוד כדגודין שהוא
כבר מת, אחרת היינו מעמידים אותו למשפט על פשעי המל
חמה (שקרו אך לא קרו, אך שלמעשה כן קרו) בטנטורה, ועל
פשע המלחמה החמור הרבה יותר, של גרימת הטרגדיה הפל
שתינית.

הפרופ' מיכאל בריזהר
תל אביב

13/7/01 (א/ר) (א/ר)

<p>הבימה הבימה התיאטרון המוביל בישראל</p> <p>יום הולדת לג'וזפה</p> <p>עם: ליא קניג, מרים זוהר שלמה בר-שביט, אהרם מור באולם אוהל שם המחודש: 14 ביולי ב-21:00 16, 17 ביולי ב-20:30</p>	<p>הבימה התיאטרון הלאומי</p> <p>זוגיות</p> <p>הצגתה של קבוצת הצעירים עיסוד ובימוי: אילן רונן באולם אוהל שם המחודש: 18, 19, 22 ביולי ב-20:30 21 ביולי ב-21:00</p>	<p>הבימה התיאטרון הלאומי</p> <p>מונולוגים מהואגינה</p> <p>עם גילה אלמגור אייילת זורר, לני שחף-בנאי באולם מסקין: 18, 24, 25, 26 ביולי ב-20:30 19, 21 ביולי בשעות 20:30 ו-22:30 20 ביולי ב-14:00</p>	<p>הבימה התיאטרון הלאומי</p> <p>סגוהות</p> <p>קניג זלניץ, על הדו השנוב: 21:00-2 עם חנו שניר 19:30-2</p>	
<p>www.cartisim.co.il 03-6295555</p>		<p>1-800-22-4161 03-6295555</p>		<p>50% הנחה לנמלאים בכרטיס בקופה ע"י חוק אחריות הנתיים</p>
<p>הקאמר תיאטרון מס' 1</p>	<p>הקאמר שני תל אביב</p>	<p>הקאמר שני תל אביב</p>	<p>הקאמר שני תל אביב</p>	<p>הקאמר שני תל אביב</p>

Handwritten notes and stamps on the left margin, including numbers like 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200.